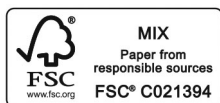

JACOBINE
VAN DEN HOEK

De liefdes van
Marie Curie

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2026 Jacobine van den Hoek
Omslagontwerp: Margo Togni
Omslagbeeld: © Leonardo Baldini / Arcangel Images
Foto auteur: © Tammy van Nerum
Zetwerk: ZetSpiegel B.V., Leerdam
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 2057 0
ISBN 978 94 027 7757 4 (e-book)
NUR 301
Eerste druk september 2026

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

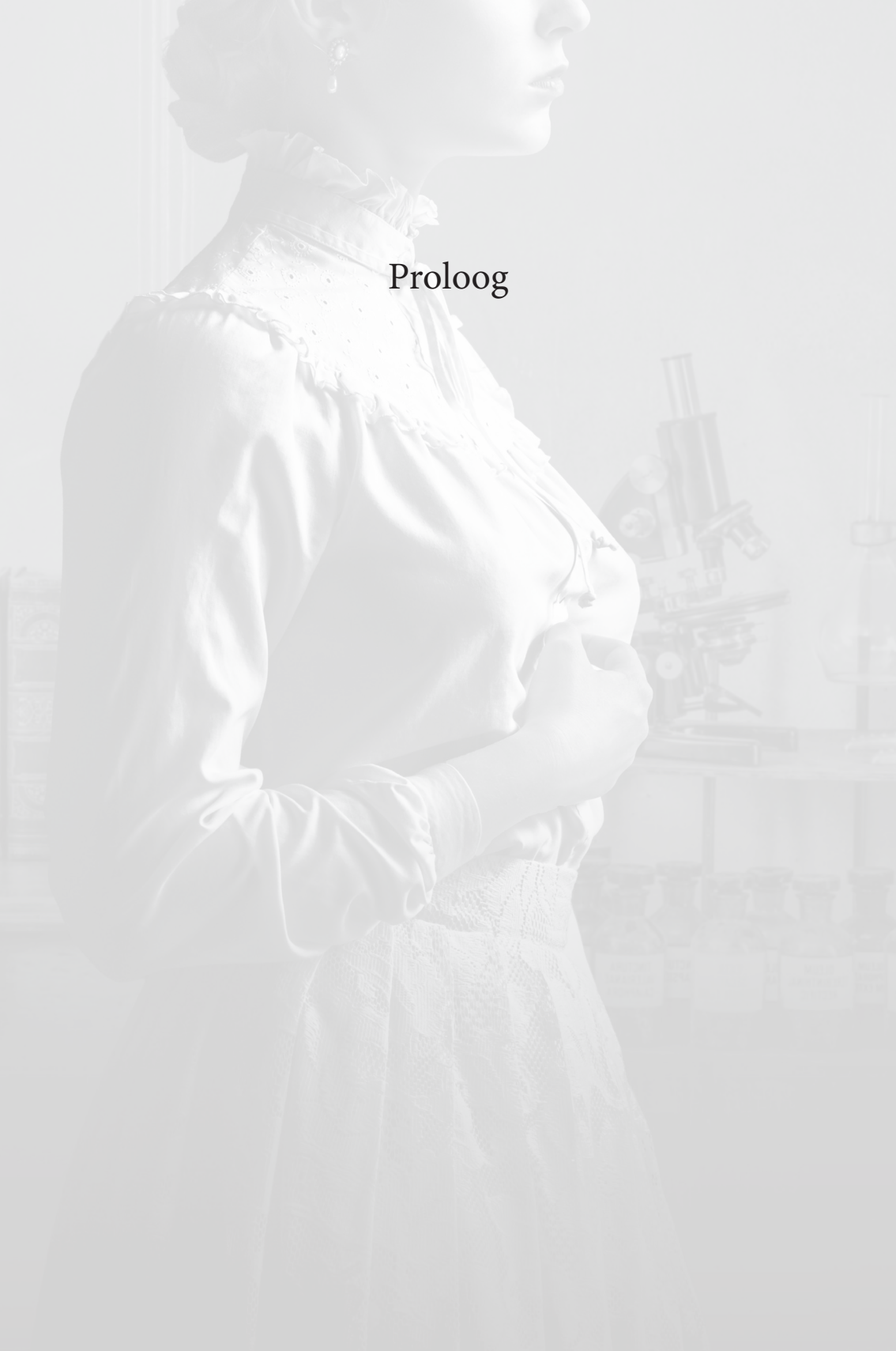
Elk ongeoorloofd gebruik van deze publicatie om generatieve kunstmatige-intelligentietechnologieën (AI-technologieën) te trainen is uitdrukkelijk verboden. De exclusieve rechten van de auteur en de uitgever worden hierbij niet beperkt. HarperCollins maakt tevens gebruik van de rechten onder Artikel 4(3) van de Digital Single Market Directive 2019/79 en het uitvoeren van tekst- en datamining op deze publicatie is niet toegestaan.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Deze roman is gebaseerd op gedegen historisch onderzoek, maar sommige personen, namen en gebeurtenissen zijn omwille van het verhaal met fictie ingekleurd.

‘Er zijn slechts twee manieren om het leven te leven: doen alsof niets een wonder is, en doen alsof alles een wonder is.’

Albert Einstein (1879-1955)

A grayscale photograph of a woman in profile, facing right. She is wearing a high-collared, long-sleeved dress with a lace-trimmed bodice and a full skirt. Her hair is styled in an updo, and she wears a large, ornate earring. She is holding a small object in her hands near her chest. In the background, a laboratory setting is visible, featuring a microscope on a stand, a large Erlenmeyer flask, and several small bottles on a shelf. The overall tone is historical and scientific.

Proloog

19 april 1906, Parijs

‘Kom op!’ zeg ik tegen mezelf. Ik ben altijd aan het prutsen met die speld. ‘Hoe moeilijk kan het zijn?’ Ik druk mijn jongste dochter met haar rug op de commode.

‘Lieverd,’ roept Pierre beneden. ‘Ga je vandaag naar het lab?’

‘Ja,’ roep ik terug. Eindelijk lukt het me de veiligheidsspeld, waarmee de katoenen doek om Èves billen is gewikkeld, open te klikken. Ze is bijna anderhalf jaar oud en erg beweeglijk. Beweeglijker dan haar zus Irène. ‘Ève, lig toch stil.’ Ik trek mijn neus op als ik de gevulde katoenen luier dichtvouw en in de waterbak leg. De doek zal ik uitspoelen als Amélie het van me overneemt. ‘Irène, je hebt twee verschillende kousen aan.’ Ongeduldig wijs ik naar de kast waarin ik alles op kleur heb gelegd.

‘Mam, wil je mijn haar invlechten?’ Met gekamde haren komt mijn achtjarige dochter naast me staan. Ze raakt Èves neus aan. Meteen begint onze jongste te lachen.

Fijn. Nu kan ik makkelijker de veiligheidsspeld door de schone katoenen doek steken, want Ève trapt niet meer met haar beentjes. ‘Merci, Irène. Wil je vandaag je gele lint in?’

Ze knikt blij. Meestal sla ik de linten over, maar al haar vriendinnen hebben ze tegenwoordig in het haar. Ze heeft de leeftijd dat ze erbij wil horen, dus zet ik mijn afkeer tegen al die opsmuk opzij. Als zij er gelukkig van wordt, ben ik dat ook.

Pierre steekt zijn hoofd om de hoek. ‘Lieverd, ik ga. Het zal niet laat worden. Eerst ga ik naar het lab, vanmiddag is er een lunch van de Vereniging van Hoogleraren en einde middag ga ik naar de uitgever om de nieuwe drukproeven te bekijken. Ik ben voor zessen thuis.’

Met een knikje laat ik weten dat ik hem heb gehoord, maar ik hou mijn ogen op Ève, die het intussen toch weer voor elkaar heeft gekregen om de luier van zijn plek te krijgen. Ongeduldig leg ik haar weer neer en maak ik de doek los. Ik moet me haasten; mijn leerlingen aan de École normale supéri-

eure de jeunes filles hebben deze week proefwerken en ik moet nog veel voorbereiden. Bovendien moet ik vandaag nog in het lab van de Sorbonne onderzoeken waarom de scheikundige formule die we gisteravond samen hebben opgesteld een andere uitkomst geeft dan we berekenden. Het kan gewoon niet! En ik wil Irène aan het einde van de dag helpen met haar schoolwerk.

‘Waarom laat je Amélie niet eerder beginnen?’ vraagt Pierre als hij me ziet worstelen met de luier. Met een glimlach streelt hij Èves pluizige haartjes. Ze lacht gelukzalig naar hem.

Hoofdschuddend negeer ik Pierres opmerking. Als het aan mij lag hadden we helemaal geen gouvernante. Maar ik moet toegeven dat ik sinds Amélies komst langer en beter slaap en meer gedaan krijg. ‘Ik zie je vanavond, schat,’ zeg ik, terwijl ik een jurkje over Èves hoofd trek. ‘Hopelijk staan er niet te veel fouten in de drukproef.’

‘Dat hoop ik ook. Tot vanmiddag!’

Even aarzel ik. Ik wil hem snel een kus toewerpen, zoals altijd. Maar Irène trekt me aan mijn arm. ‘Mam! Hier is het lint.’ Ze laat het gele koord wapperen.

Even later hoor ik beneden de deur dichtvallen. De regen klettert in stralen tegen de ruiten. Zal Pierre zijn paraplu hebben meegenomen? Meestal is hij zo diep in gedachten verzonken dat hij die vergeet. Vooral ’s morgens is hij zelden fit, hoewel hij nu wel meer energie heeft doordat zijn essay klaarligt bij de drukkerij. Daarin legt hij in heldere taal uit wat onze Curie-therapie voor iedereen kan betekenen. Hopelijk wordt het goed gelezen.

Tevreden met het resultaat van mijn onderzoek wandel ik naar huis. Het miezert nog steeds. Mijn jas is doorweekt. Pierre had vanmorgen inderdaad onze paraplu meegenomen.

Bij de deur steek ik de sleutel in het slot en stap naar binnen. Er hangen jassen in de hal en er staan twee paraplu’s in de bak te drogen. Bezoek, op dit tijdstip? Waarom is het dan zo ongewoon rustig?

Met ingehouden adem stap ik de woonkamer in. Door het raam zie ik onze schommel zwaaien in de wind. Gevallen appelbloesembladjes, vies van de modder, liggen als vodjes tussen groene sprietten. Op onze bank zit professor

Appell, de decaan van de faculteit en mijn docent tijdens mijn eerste jaren aan de Sorbonne. Naast hem zit Jean Perrin, lector in de fysische chemie en al jarenlang onze vriend. En in de hoek mijn schoonvader, dokter Curie, die zijn blik op de punten van zijn schoenen gericht houdt. Pierres leunstoel is leeg. Een vlek in de vorm van een paddenstoel herinnert me aan een gezellige avond waarbij we beiden wijn hadden gedronken, iets wat we gewoonlijk nooit doen.

‘Waar is hij?’ vraag ik.

Dan kijkt mijn schoonvader op. De rode adertjes verkleuren zijn oogwit.

Amélie en de kinderen zijn er ook niet. Er staat geen thee op de salontafel. De haard is niet aangestoken. Een rilling trekt langs mijn ruggengraat en ik bal mijn vuisten.

‘Daar ben je.’ Professor Appell staat op en loopt langzaam naar me toe. Op veilige afstand houdt hij stil. Hij kucht, strijkt met zijn hand over zijn hart alsof hij het wil kalmeren en begint dan te praten.

Woorden wervelen om me heen en vallen zwaar op mijn schouders. Ik zet mijn voeten stevig neer, anders val ik.

‘In de Rue Dauphine stak hij over. Misschien was hij ergens door afgeleid. Dagdroomde hij... Je kent Pierre... De vrachtkoets was zwaarbeladen, moet je weten. Hij was gevuld met militaire kleding. Het paard dat de vrachtkoets trok botste tegen Pierre aan. Steigerde. Omstanders zeggen dat hij zich heeft vastgegrepen aan de borstriem van het dier, maar daarna gleed hij uit. Het was glad... De regen... Hij viel...’

Dokter Curie is nu ook opgestaan. ‘Zijn schedel is verbrijzeld, Marie,’ zegt hij hees. ‘Een van de wielen is over hem heen gereden.’ Hij pakt mijn schouders vast. Misschien is hij bang dat ik bezwijk.

Het is stil. Doodstil. Het verdriet in zijn ogen resoneert in mijn ziel en vertelt me meer dan de woorden die zijn uitgesproken.

Het lukt me niet om me te verroeren. Zelfs mijn ogen knipperen niet. Er komen geen tranen. Ik schreeuw niet. Maar mijn binnenste kolkt, het laait en het brandt. Ten slotte vind ik toch mijn stem terug. Schor vraag ik: ‘Is hij dood?’

De heren zwijgen.

‘Helemaal dood?’

Deel 1 – Pierre

*'Ze zeggen dat ik een gave heb. Ik zal die gave
inzetten voor mijn vaderland.'*

Madame Curie

Nu – 1911, Parijs

Met een schok kom ik overeind. Ik sper mijn ogen open. Ik lig in bed met mijn deken als een beschermende strakke laag over mijn lichaam getrokken. Het is donker en er staan sterren aan de hemel. De gordijnen, die ik sinds Pierres afwezigheid nooit meer sluit, wiegen zacht in de wind. Ik leg een hand op mijn hart, waardoor ik het zweet op mijn nachthemd voel. Er is niets aan de hand. Het is een nacht als elke andere. Ik probeer langzamer te ademen, wat Pierre me altijd op het hart drukte als ik 's nachts met verhoogde hartslag wakker werd.

Hoewel ik hem niet meer dagelijks een brief schrijf, begroet ik hem elke ochtend in gedachten. Dan is het verdriet het hevigst. Maar ook gedurende de dag zijn er zoveel voorwerpen, geluiden en zelfs geuren en kleuren die me aan hem doen denken. Telkens geeft het gevoel van gemis een pijnlijke steek in mijn onderbuik. Ik probeer het te negeren, maar dat valt niet mee.

Ik leg mijn hand onder mijn navel. 'Stop,' spreek ik mezelf streng toe. 'Niet zielig doen.'

Ik sta op om licht te maken. Met de petroleumlamp loop ik naar de boekenkast die de volledige wand van mijn slaapkamer bestrijkt. De boeken staan op onderwerp. Het merendeel gaat over natuurkunde, wiskunde, fysica of scheikunde, maar gedurende de jaren heb ik ook veel gelezen over psychologie en sociologie. Ik neem het boek van Søren Kierkegaard terug mee naar mijn bed. Ik hoef het niet open te slaan om te weten wat erin staat. Albert gaf het me na Pierres dood. Het zou me helpen, zei hij, als ik wist dat angst een menselijk fenomeen is. *Het is een existentieel gevoel dat ontstaat uit de vrijheid om keuzes te maken. Angst, legde hij uit, is de bewustwording van de oneindige keuzes die je hebt en de verantwoordelijkheden die daarmee gepaard gaan.* Ik nam het geschenk vier jaar geleden aan, maar las het pas vorig jaar.

Pierre en ik leerden Albert Einstein kennen toen hij werkzaam was als technisch expert bij een patentbureau in Zwitserland. Pierre benaderde hem om informatie in te winnen. Om ons heen werden patenten op uitvindingen aangevraagd; goudzoekers, op zoek naar mijnen. En precies dat stond mij

toen tegen. Ik wilde geen goud winnen, ik wilde dat onze bevindingen de wereld mooier zouden maken. Iedereen moest er profijt van hebben. Die instelling kwam Albert niet vaak tegen. Sindsdien houden we contact. Toen ik aan hem bekende dat de nachten zwaar voor me waren, schreef hij: *In het centrum van moeilijkheden liggen de mogelijkheden. Daar vind je het licht.*

Ja, hij blijft schrijven. En niet alleen hij. De laatste jaren ontvang ik meer post dan me lief is. En toch is het elke ochtend lastig om het licht, waar Einstein naar verwijst, te zien schijnen. *Het verlies van een geliefde*, schreef hij, *is een wond die met geen enkel woord werkelijk kan helen. En toch geloof ik dat de dood van Pierre geen einde is. Hij zal voortleven in de volgende generatie. Onze lichamen zijn slechts de bladeren aan de boom van het leven. Ze zullen neervallen als voedsel voor de stam en energie geven aan dat wat nog leeft.*

Sindsdien doe ik alsof ik het licht ervaar. Voor mijn meisjes. Maar vanbinnen ben ik donker en kil.

‘Kom op, Maria Salomea Skłodowska,’ zeg ik streng tegen mezelf. ‘Omhels het leven. Doe het voor hen.’

Met mijn dochters aan beide zijden luister ik hoe de burgemeester van Parijs Pierre ophemelt. ‘Als toonaangevende wetenschapper is hij van grote waarde geweest voor ons land. Trots vereeuwigen we hem.’ Met zijn vinger wijst hij naar de strakke witte letters op het geëmailleerde donkerblauwe straatbordje: Rue Pierre Curie. Hij zet zijn hogehoed af en houdt deze voor zijn borst.

Alle mensen die bij de opening van de nieuwe straat aanwezig zijn beginnen enthousiast te klappen. Ik word meerdere malen op mijn schouder geklopt. ‘U zult wel dankbaar zijn,’ zegt professor Appell even later. Anderen zeggen hetzelfde. Ik laat alles langs me heen glijden. Irène is net als ik enigszins overrompeld door alle aandacht; verwilderd dwalen haar ogen rond, terwijl ze haar mond in een glimlach plooit. Ève daarentegen kijkt in haar mooiste jurk zo trots als een pauw. Ik ben blij dat Jean en Henriette mijn dochters onder hun hoede nemen en uit de menigte leiden. Zelf richt ik mijn aandacht op mijn voeten, omdat ik stevig op de grond wil blijven staan.

De plechtigheid neemt nog geen uur in beslag, toch ben ik doodmoe wanneer het voorbij is. Gelukkig mag ik morgen terug naar de Sorbonne. Wat ik gisteren heb ontdekt, is het vermelden waard.

Zacht laat ik de deur in het slot vallen. In de woonkamer hoor ik Ève toonladders zingen. Dat is waar ook, vandaag heeft ze van zeven tot halfnegen zang- en pianoles. Ze heeft talent, zei de student van het conservatorium, hij wilde vaker komen. Ève was meteen enthousiast toen ze het hoorde. Nu oefent ze dagelijks met hem. Haar wil om beter te worden is mooi. De aantrekkingskracht die muziek op haar heeft is niet uit te leggen. Ik heb hetzelfde met de wetenschap. Ook al kost het me tegenwoordig meer moeite dan vroeger om me te concentreren, als ik eenmaal bezig ben met het werk dat Pierre en ik samen zijn gestart word ik net zo blij als Ève.

‘Hé, daar ben je!’

Ève stopt meteen met zingen en rent op me af. Ik wankel als ze tegen me aan valt.

‘Dat was mooi gezongen. Waar is Irène?’ vraag ik vrolijk.

Ève haalt haar magere schoudertjes op en richt zich weer op de bladmuziek waarvan ze noten moet zingen zonder dat de student van het conservatorium deze voorspeelt. Irène zal wel met haar neus in de boeken zitten, haar grootste passie.

Ik zet mijn aktetas op de grond. Het was een lange dag. De blaren op mijn handen doen zeer, maar ik ben het gewend. Werken met chemicaliën beschadigt de huid, maar na een poosje heelt het weer. Dat zei mijn vader al toen ik jong was.

In de keuken vind ik Irène samen met Amélie. Mijn oudste kijkt op van haar boek. Zie je, ik wist het. Ze glimlacht en buigt zich weer voorover. Ik ga achter haar staan en kus de vlecht op haar hoofd. ‘Hoe is het vandaag gegaan?’

‘Nou,’ zegt Amélie met twinkelende ogen. ‘Wij hebben nieuws.’ Ze zit naast Irène en schuift haar stoel naar achteren.

‘O ja?’ Nieuwsgierig kijk ik opzij. Amélie heeft dik, donker haar dat ze stevast in een vlecht onder haar bonnet draagt. Haar lijfjes zijn altijd fris van kleur, net als haar rokken en redingote. Heel anders dan mijn donkere kleding. Ze woonde eerst nog bij haar ouders in Saint-Germain-des-Prés, maar toen vorig jaar dokter Curie overleed, kwam ze bij ons wonen. Hij had al die tijd voor de meisjes gezorgd toen het mij niet lukte. Rouw ontnam mij de kracht.

Amélie staat op en tikt Irène op haar arm. ‘Zal ik het vertellen, of wil jij dat doen?’

Mijn dochter trekt haar schouders op, terwijl ze haar ogen strak op haar boek gericht houdt.

‘Wat valt er te vertellen, Irène?’ De toon van mijn stem schiet omhoog.

‘Er is niets aan de hand. Het zit zo,’ zegt Amélie snel. ‘De rector van het Collège Sévigné benaderde me vandaag. Omdat u werkt aan de Sorbonne en lesgeeft, vroeg hij ons bij hem te komen.’ Ze buigt haar hoofd.

Ik slik mijn schaamte weg. ‘Ja? Wat zei hij?’

‘Irène heeft de laatste jaren veel vooruitgang geboekt.’ Ze lacht trots. ‘Ze mag een klas overslaan. En ze willen haar extra opdrachten geven zodat ze zich niet verveelt.’

‘Mooi. Extra opdrachten. Irène, wil jij dat ook?’

Schokschouderend blijft ze lezen.

‘Nou,’ zeg ik enthousiast. ‘Als het Irène helpt en als ze het wil, dan gaan we daar natuurlijk in mee. Heb je tegen de rector gezegd dat het goed is?’

Amélie schiet in de lach. ‘Nee, madame Curie. Die bevoegdheid heb ik niet.’

‘Ach, natuurlijk.’ Ik pulk aan een velletje op mijn handen. Weer zo’n regel van een instantie. Mijn gedachten dwalen af; vandaag vroeg Paul me opnieuw of ik me kandidaat wilde stellen voor de Académie des sciences in Parijs. Ook daar gelden regels. Hij vertelde dat er een zetel is vrijgekomen bij de sectie fysica. ‘Er komt niet vaak een plek vrij,’ zei hij met een schittering in zijn ogen die maar op één manier uit te leggen was. ‘Dit is je kans.’

‘O ja,’ zei ik.

‘Je hebt er recht op,’ vond hij.

‘Ik weet het niet, hoor.’ Ik beloofde erover na te denken.

‘Mam? Luister je wel?’ Irène tikt me aan. ‘Wat vind je ervan?’

Ik stamel iets. Wat heb ik gemist?

Amélie helpt me. ‘Je hebt het mooi voorgelezen. Ik wou dat ik dat kon.’

‘Absoluut,’ zeg ik zo spontaan mogelijk. ‘Echt heel knap. Ik ben trots op je.’

Tevreden schuift Irène me haar gedicht toe. Ik lees de tekst, maar mijn gedachten dwalen weer af. Om lid te worden van de vooraanstaande wetenschappelijke club zal ik me moeten presenteren. Wil ik dat?

Nu – 1911, Parijs

Ons dienstmeisje Desirée houdt me de schaal met daarin de door Henriette versgebakken madeleines voor. Daarna verdwijnt ze stilletjes naar de keuken, waar onze kok de lunch voorbereidt. ‘Die heb je vandaag nodig, lijkt me,’ zegt Henriette. Ze streelt me kort over mijn arm. Het is zondag. Net als toen Pierre nog leefde hebben Henriette, Jean, Paul en ik ons om tien uur in mijn woonkamer verzameld. Jean, tegenwoordig hoogleraar fysische chemie aan de Sorbonne, kende Pierre langer dan ik. Zijn vrouw, Henriette, werd een goede vriendin. Speciaal voor deze dag – precies vijf jaar geleden stierf hij – heeft ze madeleines gebakken. Stilletjes stop ik de zoetigheid in mijn mond, terwijl Jean en Paul het over de deeltjeshypothese van Lorentz hebben. Ik heb geen behoefte om het over Pierre te hebben. Vanmorgen heb ik tegen hem gepraat. Dat was genoeg.

‘Ik was in de buurt,’ zei Paul, toen ik vanmorgen de deur voor hem opendeed. Alsof hij niet wist dat het vandaag Pierres sterfdag was.

Jean riep hem meteen naar binnen. Alleen Henriette merkte dat ik hem op deze dag liever buiten liet staan. Ze probeerde hem weg te sturen, maar hij stapte de hal in en ging meteen in Pierres leunstoel zitten. ‘Wij zitten aan tafel,’ zei ik nors en ik wees op de houten stoelen.

‘Ah. Dit is natuurlijk zijn... Ja, natuurlijk.’ Hij stond op en ging naast me zitten.

Intussen schoof Henriette, die aan de andere kant van mij zat, ook hem thee en de madeleines toe.

‘Heeft ze het al verteld?’ vraagt hij met een mond vol madeleines. ‘Ze denkt erover na om zich aan te melden bij de Académie des sciences in Parijs.’

‘Nee. Ik heb er niets over gezegd.’ Ik speel met het schoteltje van mijn kopje. ‘Jij vindt dat ik me moet aanmelden. Maar ik herinner me goed hoe het met Pierre ging, toen hij zich moest presenteren voor een leerstoel aan de Sorbonne.’

‘Dat was een andere tijd, Marie. Je bent inmiddels beroemd.’ Hij laat zijn

aantrekkelijkste lach zien. ‘Ze schrijven over jouw werk. Wat vind jij, Jean? Ze hadden haar drie jaar geleden moeten vragen. Toen Becquerel en Mascart overleden. Twee plekken waren er toen!’

‘Tja, wie ben ik om daar iets over te zeggen? Ik hoorde dat ze nu Édouard Branly willen hebben.’

‘Het heeft dus ook geen zin om te reageren,’ mompel ik.

‘Idioot, gewoon!’ Henriette kijkt met samengeknepen ogen naar haar man.

‘Tja,’ zegt Jean. ‘Je kent het wereldje.’

‘Het is een mannenbolwerk,’ zeg ik nuchter. In de hoek van de kamer ligt een pluk stof. Ik zag het al eerder, maar heb nog niet de moeite genomen het weg te halen. De pendule boven de haard geeft aan dat het bijna halfelf is. Starend naar de secondewijzer stop ik de laatste madeleine in mijn mond. Paul blijft echter zitten alsof hij wacht op een uitnodiging voor de lunch. Nou, dat kan hij vergeten, hoe leuk hij ook is. Ik eet vandaag met mijn vrienden.

‘Een mannenbolwerk. En dat accepteert je?’ vraagt Henriette.

‘Pop,’ zegt hij zacht. ‘Zo werkt het nu eenmaal. Branly is ouder dan Marie, zit ruim twintig jaar langer in het vak en heeft de coherer uitgevonden, een versterkingselement waardoor draadloze telegrafie mogelijk werd gemaakt,’ legt hij haar uit. ‘Zijn werk is baanbrekend.’

‘Dat is het zeker,’ geef ik toe. ‘Maar mijn werk zal in de toekomst meer impact hebben.’

Paul klapt in zijn handen. ‘Exact. En daarom moet jij lid worden.’ Als hij zijn vingers op de mijne legt, trek ik na een lichte aarzeling mijn hand terug. De aanraking is prettig, maar beangstigt me tegelijk. Het voelt als verraad tegenover Pierre.

‘Vandaag,’ zeg ik rustig, ‘heb ik weinig zin om daarover na te denken. Ere-titels leveren vaak problemen op.’

‘Onzin.’ Gefrustreerd verstrengelt hij zijn vingers.

Verzoeken om lezingen te geven bij bedrijven wijs ik al jaren af. Een be-roemde Nederlandse wetenschapper, Heike Kamerlingh Onnes, heeft me vaak gevraagd om naar Leiden te komen, maar zo’n reis durf ik niet aan. Toch wakkert de discussie iets van het oude vuur aan dat diep vanbinnen smeult.

‘Marie?’ Henriette buigt zich naar me toe, waardoor haar schouder die van

mij raakt. ‘Misschien is juist vandaag een goede dag om er wel iets mee te doen. Een lidmaatschap zal helpen om jullie werk voort te zetten.’

‘Alsjeblieft, pop.’ Jean glimlacht. ‘We hebben het hier over de wetenschappelijke wereld. Die verander je niet een-twee-drie.’

‘Het gaat erom wie er gezien en gehoord wordt, Jean. Nog steeds bepalen de mannen wie belangrijk is, net als vroeger. Ik durf zelfs te wedden dat ze haar uit angst tegenwerken. Als zij hetzelfde kan als de heren, hoe belangrijk zijn zij dan nog?’

Ik lach. ‘Baren kunnen ze ook al niet,’ zeg ik. We giechelen als meisjes om de gezichten van de mannen, die dit keer wijselijk hun mond houden. Meteen voel ik me beter. ‘Je hebt wel gelijk, Jean. Ze willen geen vrouw,’ zeg ik zodra we weer serieus zijn.

Henriette snuift. ‘Dat bedoel ik! Als het aan hen lag, verschonen wij alleen luiers en zorgen we voor het eten.’

‘Dat nooit!’ Ik sla mijn armen over elkaar.

‘Pop! Femmes!’ Jean grinnikt. Hij is wel wat gewend van zijn vrouw.

‘Wat ga je nu doen?’ Paul kijkt me indringend aan. Zijn haarlijn is strak en recht, net als zijn kaak. Alles aan hem is hoekig. Maar hij is intelligent en heeft net zo’n groot voorhoofd als Pierre, niet voor niets is hij onder diens leiding cum laude afgestudeerd. Dat bewonder ik aan hem. Op de École normale supérieure, waar hij een van de populairste docenten is, praat ik graag met hem. Sterker nog, ik voel me energieke als hij in de buurt is. Zijn soms overmoedige manier van werken prikkelt en irriteert me tegelijk. Bescheidenheid kent hij niet; iedereen weet waar hij mee bezig is. Hij is zo anders dan Pierre, in dat opzicht. Pierre zou mij nooit hebben aangemoedigd om lid te worden.

‘Dus... je gaat je aanmelden.’ Henriette knijpt in mijn arm.

‘Nou... Ik weet het niet.’ Pierre en ik wilden met onze kennis iets voor de wereld betekenen. Dat is waar. En om dat te bereiken kunnen podia en een goed netwerk handig zijn. Toch twijfel ik. ‘Ik weet niet of het me lukt zonder hem,’ zeg ik zacht.

Pauls blik snijdt door mijn ziel. ‘Wij zijn er voor je.’

‘Jullie zijn hem niet. En jij,’ zeg ik iets te scherp, ‘al zeker niet. Ik heb geen zin in al die poespas. Pierre dacht daar vroeger ook zo over.’

‘Poespas?’ Hoofdschuddend staat hij op. Hij glimlacht wrang naar Jean en

Henriette. 'Bedankt voor de verwennerij. Het was een goed begin van de zondag.' Met tegenzin kijkt hij naar buiten. Net als vijf jaar geleden klettert de regen tegen het raam.

Zwijgend staar ik hem na, terwijl hij met een rechte rug en die eeuwig zelfverzekerde houding de deur achter zich dichttrekt. Ik weet niet goed wat ik van hem moet denken. Het ene moment bewonder ik hem én zijn ambitie. Het andere moment wil ik dat hij me vooral met rust laat. Hij is intens.